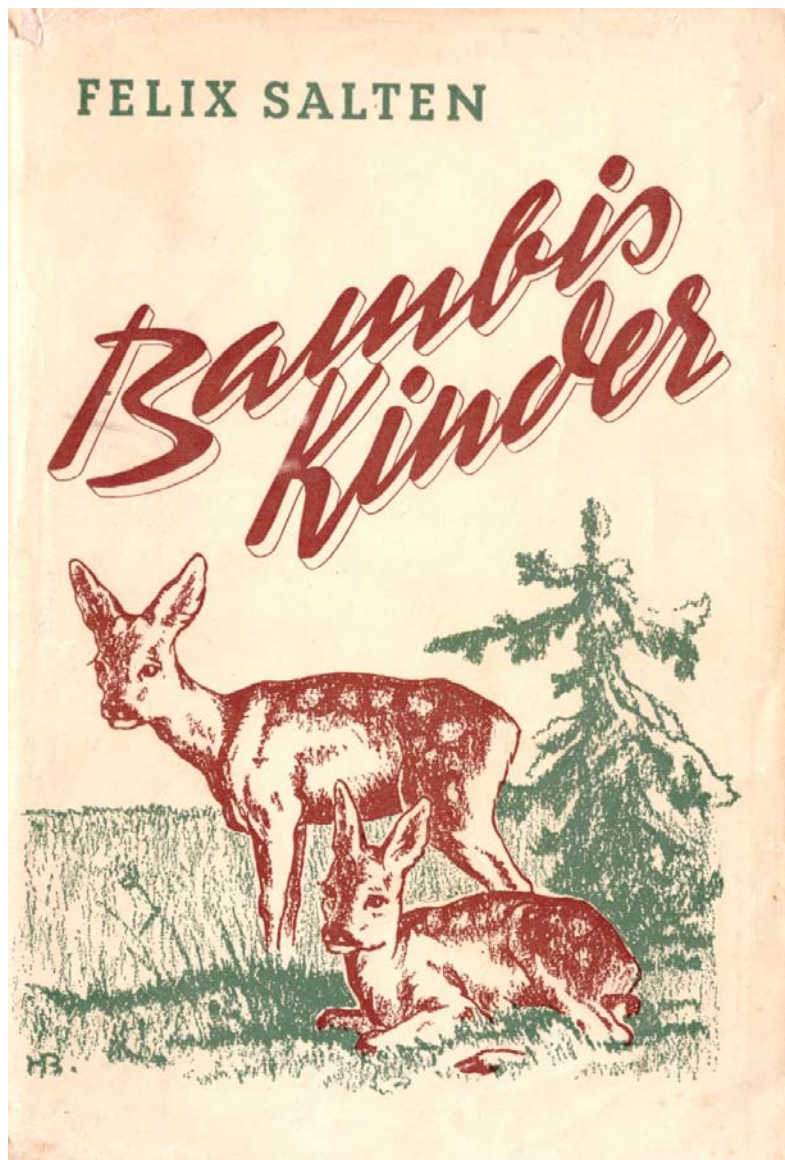

Felix Salten

Bambin lapset

Perhe metsän siimeksessä

Kuvittanut Hans Bertle

Helsinki 2016

2., kuvitettu laitos

Alkuteos *Bambis Kinder: Eine Familie im Walde* (1939)

Suomennos ja sivunvalmistus Markus Lång

Kansikuva Franz Marc

Kustantaja BoD – Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Valmistaja BoD – Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-339-356-1 (nid.)

ISBN 978-952-339-780-4 (e-kirja)

LEVOLLISEN HILJAINEN OLI yö. Metsä nukkui, puut ja pensaat uinuivat, linnut olivat kätkeneet päänsä siiven alle, ja unessa häilyi myös alkukesän lämmin yöilma.

Ääneti ja tuoksuen hengitti metsä, nukkui kukoistuksensa unta.

Välillä viirupöllön alakuloinen, kaunis huuto ja joskus helmi-pöllön lyhyt, kimakka kiljaisu saivat hiljaisuuden tuntumaan entistäkin syvemmältä.

Ikimuistoisista ajoista lähtien villieläimet, hirvet, metsäkauriit, jänikset olivat joutuneet kätkeytymään ihmisen takia päivisin; nyt ne kulkivat pitkin pimeitä niittyjä, aukeita ja metsäpolkuja ja nauttivat ravintoa vaaran uhkaamatta.

Kettu, näätä, hilleri ja lumikko kulkivat ryöstöretkillään. Niitä ei pelätty yhtä paljon kuin ihmistä, ja nekin väistivät häntä.

Tähdet kimmelsivät vielä taivaalla, mutta niiden loiste alkoi himmetä.

Aamuruskon ensimmäinen hailakka hohde alkoi hälventää yön pimeyttä, vaikkei sitä paljon kirkastanutkaan.

”Kuka siellä tulee?” räksytti harakka unenpöpperössä.

Harakan puoliso kohotti päänsä siiven alta, missä oli pitänyt sitä nukkuessaan, ja arveli: ”Ei siellä ketään liiku! Kuka nyt näin varhain kulkisi? Eihän vielä edes aamu sarasta. Eikä kuulu mitään. Ei hiiskaustakaan!”

Alhaalla pensaassa tiaiset visersivät: ”Kyllä sittenkin! Toden totta! Joku on liikkeellä ja herätti meidät. Omituista! Merkillistä kerrassaan.”

Mustarastas sirkutti unisella äänellä: ”Minäkin olen ihmeisäni. Näin varhain! Näin varhain!”

Silloin närhi räkäkäisi: ”Faline! Peijooni! Faline ja lapset!”

Nyt tikka alkoi rummuttaa puunrunkoa: ”Reipas Faline!” Se nauroi kimeästi. ”Hupsu Faline! Onpa hassua!” Tikka ni-

mittäin piti kaikkia eläimiä hupsuina paitsi itseään, ja se hakka-
si kiivaasti ja hälytti kaikki.

Varikset lennähtivät siivilleen. ”Faline!” ne raakkuivat alentu-
vasti. ”Faline tekee mitä lapset käskevät! On tuokin kasvatusta!
Ennenkuulumatonta!” Ne hajaantuivat niin että siivet läiskyivät.

Kyyhkyt liikahtelivat puunlatvoissa. ”Istutaan hiljaa!” ne
kehottivat toisiaan. ”Jäädään istumaan, kunnes tulee valoisaa.
Viirupöllö vaanii vielä! Helmipöllö metsästää vielä!”

Kaikki ottivat vain pieniä arkoja askelia.

Kapealla polulla oksat väistyivät sivuun; ne riippuivat kas-
teen painamina, ja suuret vesipisarot kastelivat metsäkauriiden
turkin joka päivä kun ne siitä kulkivat.

”Olet sinä, Geno, merkillinen”, sanoi Faline pojalleen, ”mik-
si sinulla on aina kiire nukkumaan?”

”Koska minua väsyttää”, vastasi Geno lyhyesti.

”Ei häntä väsytä yhtään”, virkkoi Gurri, joka pysytteli aina
tiivisti Falinen vierellä. ”Minä olisin halunnut kovasti leikkiä
vielä niityllä.”

”Juokse sitten sinne!” huudahti Geno. ”Juokse vain! Minua
väsyttää ja nukuttaa.”

”Eikä!” väitti sisar. ”En usko.”

”Anna sitten olla”, mutisi Geno äreänä.

”Lapset... lapset...” tyyntytteli Faline.

Sisarukset kinailivat. He olivat aivan nuoria, ja valkolaikkui-
nen turkki, jossa he olivat maailmaan syntyneet, oli vast’ikään
alkanut lähteä. Punainen karva erottui pelkkänä häiveenä.

”Boso ja Lana ovat varmasti vieläkin siellä”, valitti Gurri, ”he
odottavat, että heidän äitinsä käskää lähteä. Sinä vain et ikinä
odota! Mutta näin aikaisin kuin tänään...!”

Geno pysyi vaiti.

”Rolla-täti on varmasti jo vienyt heidät nukkumaan”, sanoi
Faline.

”Aikaa olisi ollut vaikka kuinka”, jutteli Gurri, ”ja minä pidän
molemmista, Bososta ja Lanasta.”

”Minä en heistä välitä ensinkään”, lausui Geno.

”He ovat mukavia”, väitti Gurri vastaan.

”Hölmöjöpäs!” Geno piti päänsä.

”Niin tietysti! Sinä olet ainut viisas!”

”Minä? Minä olen lapsi!”

”Me kaikki olemme lapsia. Ja Boso on reipas.”

”Olkoon minun puolestani.”

”Lanalla on... hän on niin kaunis.”

”Lana?” Geno aikoi pilkata, mutta häneltä pääsi kauhunhuu-
to. ”Baa—” Hän loikkasi korkealle ilmaan.

Jokin rapisteli saniaisten ja ruohon keskellä.

”Kuka se oli?” Geno vapisi kauttaaltaan.

”Se oli vain hilleri”, ilmoitti Faline, ”ei se tee mitään. Älä pelkää.”

Genon oli kuitenkin vaikea rauhoittua; hän nuuhki ja änkyt-
ti: ”Tuo hilleri... haisee kamalalta.”

Gurri selitti: ”Geno pelkää aina. Oikea arkajalka. Siksi mei-
dän pitää aina ollakin niin varhain...”

”Älä jaarittele”, keskeytti Geno, ”varma on varmaa. Sinut vie-
lä hukka perii, kun olet noin huoleton. Varmuus on kaikkein
parasta.”

”Hän vapisee vieläkin”, hymyili Gurri, ”niitylläkin oli tur-
vallista.”

”Täällä on vielä turvallisempaa.”

”Niin kuin täällä ei voisi tapahtua mitään!” nauroi Gurri.
”Kun hilleri livahtaa ohi, sinä joudut aivan tolaltasi.”

”Minä vain säikähdin”, puolustautui Geno, ”ja se lurjus hai-
see karmealta.”

”Anna veljen olla”, puuttui Faline lasten kiistelyyn, ”Geno on
oikeassa. Meidän on pakko olla varovaisia. Valppaus on meidän
osamme. Maailma on kyllä ihmeen ihana, mutta se on vaaroja
tulvillaan. Jos tahtoo elää pitkään, jos tahtoo iloita maailmasta,
ei saa riemunkaan keskellä unohtaa, kuinka monet vaarat mei-
tä vaanivat. Koko ajan täytyy pitää varansa. Silloin kaikki me-
nee hyvin. Meillä ei ole kummoisia puolustuskeinoja. Meidän

aseitamme ovat varovaisuus, piiloutuminen ja ajoissa pakeneminen. Mieluummin ajoissa pois niityltä kuin liian myöhään. Geno on viisas, ja toivon mukaan hän elää pitkään.”

Lapset kuuntelivat tarkkaan.

Geno asteli ylpeänä, hiukan horjuvin askelin kuten aivan nuori vasa.

Gurri ei enemmälti piitannut äitinsä neuvoista; usein kuul-tuun opetukseen hän suhtautui ylimalkaisesti. Äidin ääni kuu-losti mukavan lempeältä, mutta sanat koskettivat lapsukaista tuskin lainkaan, ja Gurri säilytti hyvän tuulensa.

Niin he pääsivät perille.

Ahdas sija tiheiden pensasten keskellä, vanhojen korkeiden saarnien, pyökkien ja tammien alla oli heidän kotipaikkansa, niin suojaisa kuin vain saattoi ylipäänsä toivoa. Hoikka poppe-li kohosi toisten puiden ylle. Pähkinä- ja seljapensaasit kohosivat muurina, kanukkaa ja tyrnäpensaita kasvoi kaikkialla, ja pehmeä tuoksuva sammal peitti tummaa metsämaata lähes kaut-taaltaan. Täällä Faline oli synnyttänyt lapsensa. Orava oli tul-lut paikalle tuolla vaikealla hetkellä uteliaana ja myötätuntoise-na, ja siitä pitäen se oli ollut Falinen ja lasten ystävä. Pensaiden alla ja ylhäällä oksistossa asusti muitakin ystäviä, harakoita, när-hiä, tikka, tiaisparvi, ja kaikki varjelivat kauriiden unta, kaikki päästivät varoitussääniä, jos joku lähestyi kenties pahoin aikein.

Faline asettui mukavasti aloilleen; Geno ja Gurri asettui-vat hänen lämpöistä ruumistaan vasten. Geno pyysi: ”Äiti, ker-ro jotain.”

”Minä luulin”, huudahti Gurri oitis, ”minä luulin että sinua nukuttaa.”

”Mitä minä kertoisin?” kysyi Faline.

”Kerro veljestäsi Gobosta”, ehdotti Geno.

”Joo!” pyysi Gurrikin. ”Kerro Gobosta, kerro Gobosta!”

”Tehän olette kuulleet sen tarinan jo monta kertaa.”

”Ei se haittaa”, sanoi Geno, ”se on niin jännittävä.”

Ja Gurri sanoi innokkaasti: ”Sitä tarinaa voi kuunnella aina

vain! Se jännittää niin mahtavasti.”

”Gobo-parka”, huokaisi Faline, ”hän oli lapsena niin heive-röinen, ettei olisi selvinnyt talvesta.”

”Mikä se talvi on?” tiedusteli Geno.

”Taas Geno kysyy”, tuohtui Gurri, ”kuinka monta kertaa äi-din täytyy selittää, mikä on talvi?”

”Sinäkö sitten tiedät ihan tarkasti?” vastasi Geno.

Vastaus kuului: ”Talvi on se, kun on nälkä.”

”Sitten minulla on joka päivä talvi”, tiedotti Geno ja pyysi äi-diltään: ”Selitä nyt, mikä on talvi — se kuuluu tarinaan.”

”Niin”, virkkoi Faline, ”Gurri selitti aivan oikein. Silloin näh-dään nälkää ja ruokaa löytyy vain vähän, jos ollenkaan. Puut ja pensaasit ovat paljaina; niiden lehdet lakastuvat maassa, kaik-ki ruohot ja kasvit kuihtuvat ja kuolevat ja maistuvat kitkeräl-tä tai happamalta. Kylmässä palellaan, ja pitää varoa ettei lumi riivi jalkoja verille.

”Nyt hän kysyy, mitä on lumi”, ilmoitti Gurri.

”Totta kai kysyn”, selitti Geno, ”koska se tekee tarinasta niin mahtavan.”

”Lumi”, kertoi äiti, ”sataa taivaasta, ja se on valkoista ja kyl-mää. Lumi jää maahan, välillä niin paksuna, että ruokaa on vai-keaa, melkein mahdotonta kaivaa esiin. Kävely ja varsinkin juokseminen ja loikkiminen käy raskaaksi. Tarvitaan voimia.”

”Nyt taas Gobosta”, pyysi Geno. Faline kertoi: ”Gobo-raukalla ei ollut voimia. Kun suuri kauhu rytisi metsän läpi, meidän täytyi kaikkien lähteä pakoon. Ukkoskäsi osui moniin, ei vain metsä-kauriisiin. Moniin fasaaneihin ja jäniksiin, jopa kettuihin. Isä-kin menetti oman äitinsä tuona kauheana päivänä. Gobo lyhyis-tyi lumeen. Isä oli tuolloin lapsi, ei vanhempi kuin Gobo mutta vahva ja terve. Hän kulki Gobon luota; hän näki Gobon ja pu-hui tälle, vetosi Goboon ja kehotti nousemaan kiireesti, mutta ei onneton veljeni kyennyt, ja niin he lausuivat jäähyväiset — iäksi, niin kuin he uskoivat. Me kaikki luulimme, että Gobon päivät olivat luetut.”

me tee sinulle mitään!”

”Me emme tee kenellekään mitään”, selitti Geno.

Siili murisi: ”Minulle ei tehdä mitään!”

”Kyllä olisi hienoa”, huokaisi Lana, ”jos meillä olisi tuollaiset aseet! Pitkät, terävät ja kärkevät!”

”Koko ruumiin ympärillä!” haaveili Gurri.

Geno arveli innokkaasti: ”Kaikki olisi silloin helpompaa!” Hän kysyi: ”Kuka sinä oikeastaan olet?”

Siili murisi: ”Kuka minä olen, ei kuulu sinulle tippaakaan. Ei minuakaan liikuta, kuka sinä olet.”

”Jo on tyly veikkonen”, narkästyi Gurri.

Siilin musta kuono likahti; se veti suunpieliään ylöspäin, kuin olisi nauranut vahingoniloisesti. ”Minun ei ole mitään syytä ruveta teitä pokkuroimaan. Te häiritsette minua. Antakaa minun kulkea.”

”Aivan”, päätti Geno auliisti, ”annetaan hänen kulkea.”

Muut olivat samaa mieltä: ”Annetaan hänen kulkea.”

He kääntyivät pois. Vain Geno kääntyi vielä takaisin. ”Suo anteeksi”, hän sanoi lempeästi, ja kun vastausta ei kuulunut, hän toisti: ”Suo anteeksi, emme tahtoneet loukata sinua.”

Siili vaikenä väheksyen ja kiukkuisena. Se lyllersi eteenpäin kömpelösti ja etsiskellen.

Lapset telmivät jonkin aikaa riehakkaasti; ruoho kahisi silkin lailla, kun he juoksivat pitkin poikin.

”Boso juoksee nopeimmin”, kehui Gurri. Hän piti Bososta ja halusi ilahduttaa tätä.

”Vaara! Vaara!” keksi Lana yhtäkkiä huutaa.

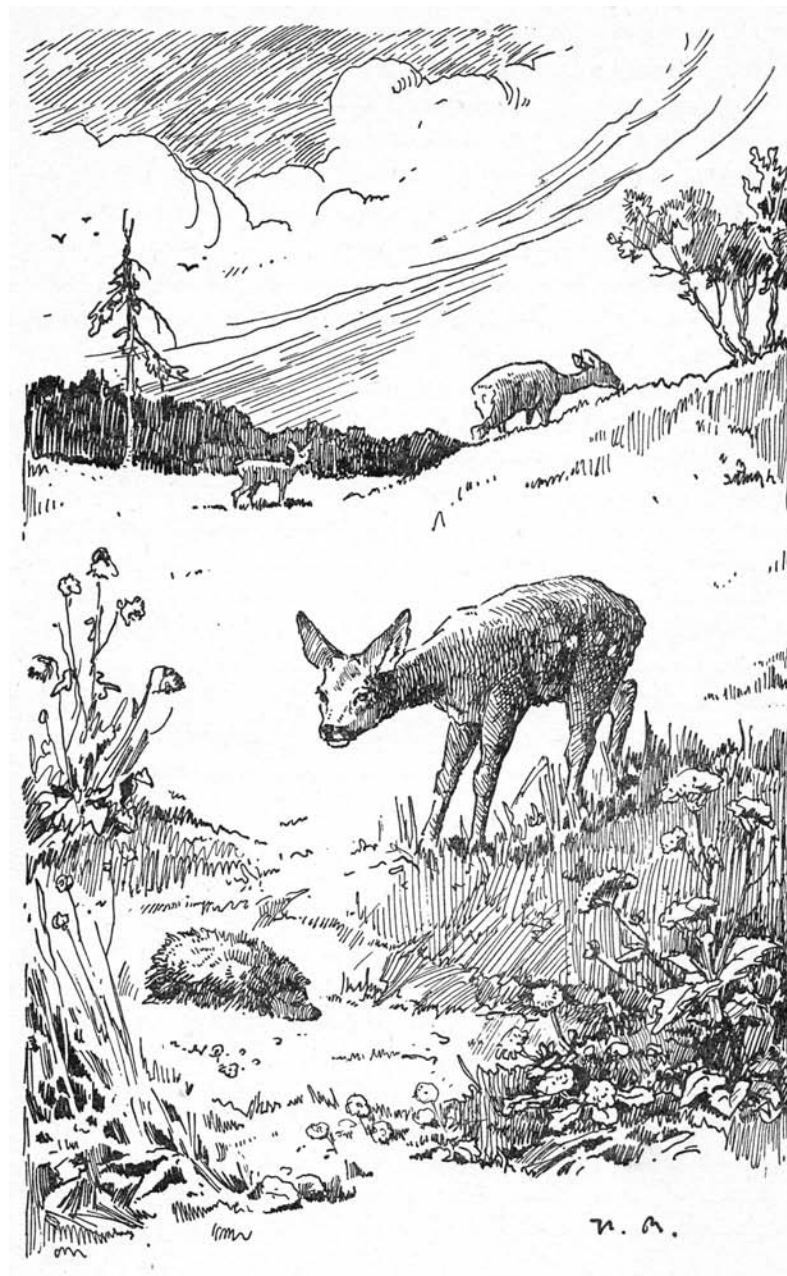
Geno säntäsi oitis pakoon. Kukaan ei tavoittanut häntä.

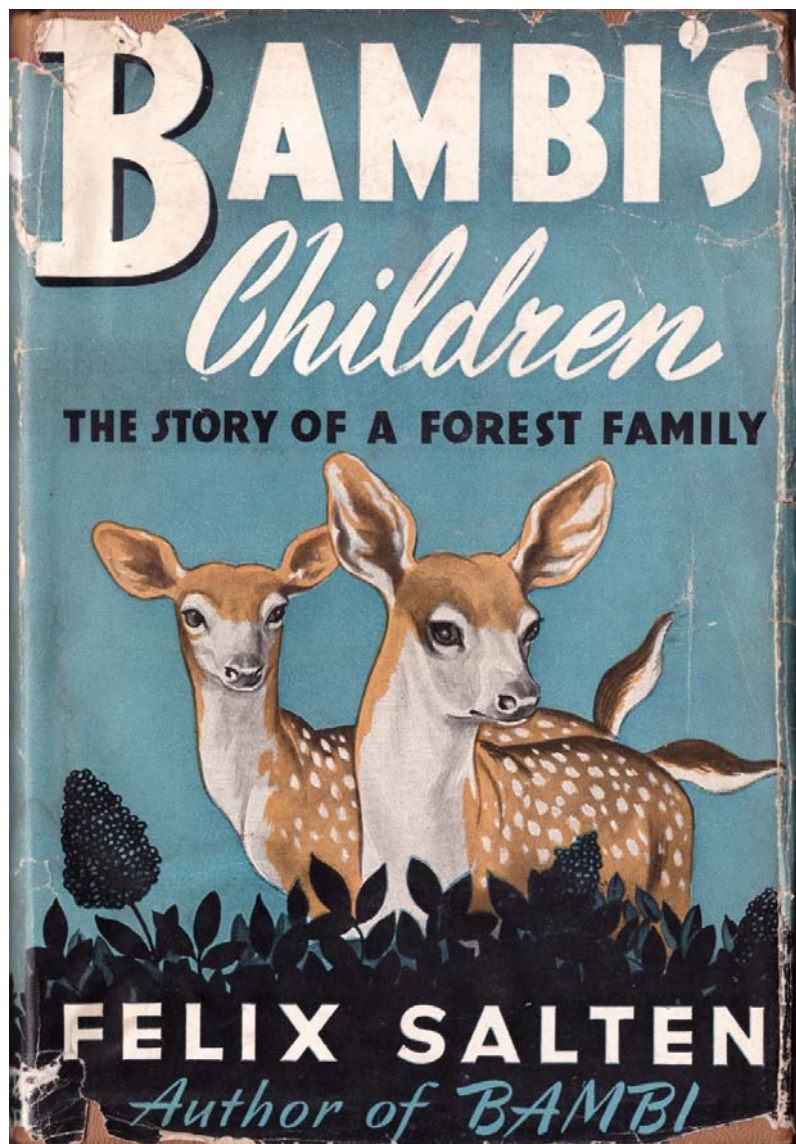
”Se oli vain leikkiä!” toiset huusivat.

Geno oli hengästynyt ja otti vielä pari askelta, ennen kuin saattoi pysähtyä.

”Geno on kuitenkin nopein”, päätteli Lana.

Lauhkeasti ja hiukan hengästyneenä Geno kysyi: ”Miksi pelästyit minut sillä tavalla?”

Englanninkielisen käännöksen (1939) kansi
lienee Erna Pinnerin tekemä.

LIITE

suomentajan kokoama

Bambin lapset lahtipenkissä

Jälkisanat

Itävaltalaisen Felix Saltenin (1869–1945) kuuluisin teos on varmastikin *Bambi: Tarina metsästä* (1923). Romaani on kiehtonut lukijoita pian sadan vuoden ajan, se on käännetty ainakin 20 kielelle, ja se on sovitettu elokuvaksi niin Yhdysvalloissa (Walt Disney) kuin Neuvostoliitossakin (Natalja Bondartšuk).

Teos toi Saltenille mainetta Atlantin kummallakin puolen, ja Yhdysvalloissa siitä tuli myyntimenestys, kun englanninkielinen käännös otettiin vuonna 1928 suuren kirjakerhon kuukaudenkirjaksi. Kun Salten kiersi Yhdysvalloissa vuonna 1930, hänet otettiin kaikkialla lämpimästi vastaan, kuten suomalainen matkatoveri Urho Toivola kertoo matkakuvauksessaan *Aurinkoista Amerikkaa*:

”Amerikkaa kiertäneitten lehtimiesten joukossa oli Felix Salten, itävaltalainen kirjailija. Nimi oli minulle ennestään tuntematon. Amerikassa ei kuitenkaan ollut sitä kaupunkia, missä Felix Salten ei olisi saanut osakseen sydämellisiä kiitoksia ihmisiltä, jotka olivat ihastuneet hänen Bambi-kirjaansa, eläinkuvaukseen, jossa on herkkää runollisuutta ja sattuvaa ihmisivaa. — Bambi oli tehnyt Saltenin nimen tunnetuksi kautta mantereen.”

Omassa matkakirjassaan *Amerikka viidessä minuutissa* Salten ei mainitse kohtaamaansa ihailua juuri lainkaan.

Kirjailijan elämäntilanne alkoi vaikeutua 1930-luvulla, kun kansallissosialistit nousivat valtaan Saksassa ja kielsivät juutalaisten — myös Felix Saltenin — teosten levittämisen. Sik-

FELIX SALTEN

Bambi's barn

Översättning: Ingallil Behre

Illustrationer: Hans Bertle

B. Wahlströms Bokförlag

Falun 1977

158 sidor

ISBN 91-32-11620-9

FELIX SALTEN

Bambi's Kinder: Eine Familie im Walde

Mit 18 ganzzeitigen Federzeichnungen

von Hans Bertle

Albert Müller Verlag

Rüschlikon-Zürich 1940

264 Seiten

FELIX SALTEN

Bambi's Children: The Story of a Forest Family

Translation by Barthold Flies,

edited by R. Sugden Tilley

Illustrated by Erna Pinner

Grosset & Dunlap

New York 1939

315 pages

This book, while produced under wartime conditions, in full compliance with government regulations for the conservation of paper and other essential materials, is COMPLETE AND UNABRIDGED.

1

I

Feierlich war die nächtliche Stille.
Der Wald schlief, die Bäume, die Sträucher schlummerten, die Vögel hatten ihre Köpfe unter den Fittichen versteckt, selbst die Luft der warmen Frühsommernacht ruhte.
Lautlos und duftend atmete der Wald, in dem Traum seines Blühens befangen.

Det var natt i skogen. Hjortar, rådjur och harar strövade omkring i mörkret och letade efter föda. På dagen vågade de sig inte ut, då måste de hålla sig dolda för människor. Sedan urminnes tider hade hon varit deras fiende. Också räven, mården och ilern var rädda för människan.

Ännu blinkade stjärnorna på himlen, men snart skulle dagen gry.

— Vem är det som kommer? undrade en yrvaken skata i sitt träd.

Klang zuweilen der wehmütig schöne Sang der Eule oder das kurze, gellende Schreien, das der Kauz hin und wieder ausstieß, so wurde dadurch die Stille noch tiefer.

Das Wild, Hirsche, Rehe, Hasen, vom Menschen seit undenklichen Zeiten gezwungen, sich tagsüber zu verbergen, streifte in der Finsternis auf Wiesen, Blößen, Schneisen umher und genoß Nahrung in Sicherheit.

Fuchs, Marder, Iltis, Wiesel vollführten ihre Raubzüge. Sie wurden minder gefürchtet als der Mensch, dessen Gegenwart auch sie mieden.

Noch blinkten die Sterne am Himmel, doch sie fingen an zu erblassen.

Ein allererster, fahler Schein frühester Dämmerung lockerte die Schwärze der Nacht, ohne sie merkbar zu erhellen.

„Wer geht denn da?“ schakerte erwachend die Elster.

THE darkness toward the east was thinning now. Still the owl's cry drifted down the pathways of the forest, pale stars glimmered in the farthest gloom; but fox and marten paused from hunting, bellydeep in mist, and sniffed the coming dawn.

Trees, unwilling to awake, turned restless leaves; the birds that roosted in their branches opened round and sleepy eyes. A twig snapped suddenly.
“Who's that?” a startled magpie cried.
“Who's that moving there?”

XIV

Syksyllä, kun kuura kuorruttaa kuihtunutta ruohoa ja lehdet varisevat puista hehkuen punaisina ja ruskeina ja keltaisina, hovi väki palaa metsään.

Silloin Kuninkaat käyttävät hallitusvaltaansa, samoilevat metsäpolkuja ja huutavat taisteluhaasteita, silmät hehkuvat kamppailunhalua, monipiikkiset sarvet lasketaan tanaan kuin peitset.

Kuin kaikuna näitä sotahuutoja toistaen saapuvat villihammet, ja niiden lentävät aurat näyttävät halkovan harmaita taivaita kuin ne tosiaankin olisivat talvimyrskyjen kärkiosastoja.

Gero ja Gurri olivat selvillä ajan melskeisestä huudosta, vaikkakin vain hämärästi. He kuulivat hirvien kulkevan ja niiden sarvien iskevän puunoksiin; he vaistosivat, kuinka jännitys tiivistyi kuin myrskyn edellä; he näkivät kisailijoiden kiihdyttävän itseään voitonkiihkoon.

Bambi neuvoi heitä visusti.

”Nyt aika on koittanut”, hän sanoi, ”noudattakaa jäniksen neuvoa. Olkaa varovaisia, älkää ikinä hätiköikö. Pysytelkää syrjässä. Älkää antako uteliaisuuden saattaa teitä kahnauksiin. Kun kuningashirvet liikkuvat, älkää osuko heidän tielleen.”

Tuskin hän oli puhunut loppuun, kun suuri uros saapui aukeaman taistelunäyttämölle. Käskettyään muita Bambi vetäytyi suojaan. Nämä seurasivat.

”Muistakaa mitä juuri sanoin”, hän teroitti heille ankarasti. ”Ja Faline, tyyneys on tällaisena aikana arvokkaampaa kuin tiheiköt.”

Faline katsoi hänen lähtöään levotonna. ”Olisi ollut mukavaa, jos hän olisi voinut pysyä luonamme”, hän sanoi kaihoisasti.

Geno ja Gurri eivät vastanneet mitään. He katsoivat urosta. Tällä oli mukanaan viisi hirvilehmää, hänen vaimoväkensä. Edettyään aukeaman keskelle uroshirvi kohotti päänsä ylös niin että sarvet koskettivat hänen selkäänsä ja kajautti taisteluhuutonsa.